

ASEAN-ASEAR: ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ASEAN-รัสเซีย

เมื่อวันที่ 8-10 ตุลาคมที่ผ่านมา ผมได้เดินทางไปเมืองวลาดีวอสตอค (Vladivostok) ประเทศรัสเซีย เพื่อเข้าร่วมงาน 2 งานคือ “Young Russia-Young ASEAN: Expanding Regional Connections, The 3rd Russia-ASEAN Youth Summit”

และใน Russia-ASEAN Expert Forum ซึ่งผมได้รับเกียรติในการเป็นทั้งวิทยากรบรรยาย อาจารย์สอนนักศึกษา และตัวแทนผู้เชี่ยวชาญอาวุโสจากประเทศไทย เพื่อถกแถลงประเด็นสำคัญต่างๆ เช่น การสร้างความร่วมมือระหว่างอาเซียน-รัสเซีย ภาพเศรษฐกิจไทยปัจจุบันและความร่วมมือรัสเซีย-ไทย เป็นต้น

ในบทความนี้ ผมจึงขอเสนอแนวคิดและความเห็นที่ผมได้ให้ไว้ในที่ประชุมดังกล่าว ได้แก่

ข้อเสนอในการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระหว่างอาเซียนกับรัสเซียในภูมิภาคตะวันออกไกล

สิ่งที่น่าสนใจและเป้าหมายของเมืองวลาดีวอสตอคอันเป็นศูนย์กลางเขตเศรษฐกิจตะวันออกไกลของรัสเซีย และภาพรวมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน จากการประชุมฯ ผมได้เสนอประเด็นความร่วมมือระหว่างอาเซียน-รัสเซียว่า ภูมิภาคตะวันออกไกลหรือเขตสหพันธ์ตะวันออกไกล (Far Eastern Federal District) นี้ ควรจะถูกเรียกว่า ASEAR หรือ “Association of South East Asian Russia” เพื่อให้เกิดความตระหนักว่า รัสเซียไม่ใช่ตะวันตกเท่านั้น แต่มีพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับเอเชียด้วย ผมเสนอว่าควรจัดทำความร่วมมือใหม่ที่เรียกว่า

“ASEAN-ASEAR Cooperation”

เพราะภูมิภาคตะวันออกไกลนับเป็นประตูเชื่อมการขนส่งของรัสเซีย กับประเทศในเขตเอเชีย-แปซิฟิก และการขนส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้าสู่รัสเซียและเอเชียกลาง

จากข้อมูลของสถานทูตไทยในกรุงมอสโก พบว่า

เขตเศรษฐกิจภูมิภาคตะวันออกไกล เป็นเขตที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดของรัสเซีย

มีทรัพยากรธรรมชาติประเภทสินแร่และดินชาติเป็นจำนวนมาก อาทิ ทองคำ เพชร ถ่านหิน น้ำมัน ไม้ และทรัพยากรทางทะเล

ถึงแม้ว่าภาคตะวันออกไกลจะมีขนาดเศรษฐกิจไม่ใหญ่โตเหมือนเขตอื่นๆ กล่าวคือ มีสัดส่วนของจีดีพีเพียงร้อยละ 6

แต่มีความสำคัญในเชิงภูมิเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีเมืองท่าวลาดีวอสตอคที่ทำหน้าที่เป็นประตูการค้าเชื่อมรัสเซียกับเขตเศรษฐกิจของประเทศเอเชียแปซิฟิก และประเทศในเอเชียแปซิฟิกก็ใช้เมืองท่านี้ ในการส่งสินค้าเข้ารัสเซียและประเทศในเอเชียกลางด้วย

ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และวัตถุดิบของภาคตะวันออกไกลของรัสเซีย จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทย และยังคงอยู่ไม่ไกลจากท่าเรือขนส่งของมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งอยู่ในวิสัยที่ไทยจะขนถ่ายวัตถุดิบเข้าประเทศไทยได้ โดยมีต้นทุนค่าขนส่งไม่สูงนัก แต่มีข้อด้อยตรงที่พื้นที่นี้มีประชากรไม่หนาแน่นและกระจัดกระจาย ซึ่งอาจไม่คุ้มทุนที่จะพัฒนาให้เป็นตลาดสินค้าของไทย นอกจากนี้ ยังต้องเผชิญกับการแข่งขันสูงจากสินค้าที่มาจากจีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น ซึ่งมีพรมแดนติดกับรัสเซียอีกด้วย

ทั้งนี้ เป้าหมายทางเศรษฐกิจของรัสเซียในการพัฒนาภูมิภาคตะวันออกไกลคือ จะใช้เมืองวลาดีวอสตอคเป็นเมืองศูนย์กลาง

ที่จะผลักดันให้เขตเศรษฐกิจตะวันออกไกลของรัสเซียเจริญเติบโต และสามารถก้าวสู่การเป็นโซนเศรษฐกิจพิเศษขั้นสูงได้ โดยทำให้เป็นเมืองท่าที่ปลอดภาษี

นอกจากนี้ ผมยังได้เสนอในการประชุมโต๊ะกลมผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยท่านทูตจากรัสเซียและประเทศต่างๆ ในอาเซียน รวมทั้งผู้นำทางการเมือง และผู้นำทางการศึกษาในรัสเซียและอาเซียนว่า เนื่องจากรัสเซียและจีนถูกผลักดันให้ใกล้ชิดกัน โดยคู่แข่งมหาอำนาจโลกปัจจุบันอย่างสหรัฐอเมริกาและอียู การที่รัสเซียเข้ามาสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับอาเซียน จะช่วยให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ความสมดุลแห่งอำนาจ และความปลอดภัยของภูมิภาค ซึ่งในเรื่องนี้ ประเทศไทยในฐานะเศรษฐกิจขนาดใหญ่อันดับสองของอาเซียน สามารถเล่นบทบาทเป็นศูนย์กลางของอาเซียน และเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนให้เกิดความสัมพันธ์เช่นนี้ได้

ทว่า เศรษฐกิจรัสเซียในปัจจุบันอยู่ในช่วงชะลอตัวมาตั้งแต่ปี 2556 เนื่องจากแรงกดดันทางการเมืองระหว่างประเทศจากสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรปและชาติพันธมิตร ประกอบกับตั้งแต่เดือนกรกฎาคมปี 2557 เป็นต้นมา ราคาน้ำมันโลกลดลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลทำให้จีดีพีของรัสเซียในไตรมาสที่ 2 ของปี 2558 หดตัวลงร้อยละ 4.6 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ซึ่งรุนแรงกว่าช่วงไตรมาสแรก ที่จีดีพีหดตัวลงร้อยละ 2.2 เศรษฐกิจรัสเซียในปัจจุบันถือว่า

าชบเขาลมมากที่สุดในรอบ 6 ปี

และมีโอกาสกลับไปหดตัวลงอีก หากราคาน้ำมันยังมีแนวโน้มลดลง

เขียนโดย ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

วันพฤหัสบดีที่ 17 ธันวาคม 2015 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 17 ธันวาคม 2015 เวลา 12:46 น.

เพราะน้ำมันนับเป็นสินค้าส่งออกอันดับหนึ่งและเป็นรายได้หลักของรัสเซีย

ด้วยสถานการณ์ที่เช่นนี้ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับรัสเซีย จึงต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง ในแง่ดีคือ อาเซียนจะมีอำนาจต่อรองมากขึ้น

เพราะรัสเซียมีความจำเป็นต้องแสวงหาพันธมิตรอื่น เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของตน แต่เราจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการจับตามองเศรษฐกิจรัสเซีย

รวมถึงความร่วมมือระหว่างจีนกับรัสเซีย และท่าทีของสหรัฐอเมริกาและอียูที่มีต่อจีนและรัสเซีย เพื่อการวางตัวอย่างเหมาะสมของประเทศไทยและอาเซียน

ผมดีใจที่เป็นตัวแทนในฐานะคนไทย ที่ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเวทีนี้ และผมเชื่อว่าประเทศไทยจะได้ประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะผลสัมฤทธิ์ของการประชุมนี้จะถูกรายงานตรงไปถึงประธานาธิบดีและนักการเมืองคนสำคัญของรัสเซียด้วย ท้ายที่สุด อาเซียนต้องเตรียมความพร้อมรับมือในทุกสถานการณ์ คือ การรักษาความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สร้างนวัตกรรม สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนาอุตสาหกรรม สินค้าและบริการ เพื่อให้สามารถยืนได้ด้วยตัวเอง และมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง

ประเด็นสำคัญคือ การสร้างความมั่นคงทางการเมือง ทั้งในและระหว่างประเทศสมาชิก

เพื่อไม่ให้มีประเทศใดเข้ามาแทรกแซงความสัมพันธ์ในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ เพราะหาก 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อาเซียนจะกลายเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างโลกตะวันตกกับโลกตะวันออก อันสามารถสร้างประโยชน์มากมายให้แก่ประเทศไทยและอาเซียน

ที่มา: กรุงเทพธุรกิจ

คอลัมน์ : ดร.แดน มองต่างแดน

ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

นักวิชาการอาวุโส มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

ประธานสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (IFD) kriengsak@kriengsak.com , <http://www.kriengsak.com>